

XII. ДЕМОГРАФИК ҲОЛАТ ВА ЎРТАЧА ИШ ҲАҚИ

Дастлабки маълумотларга кўра, 2021 йилнинг январь-март ҳолатига вилоят доимий аҳолисининг сони 3 834,1 минг кишини ташкил этиб, ўтган йилга нисбатан 68,1 минг кишига ёки 1,8 фоизга кўпайди. Шундан, 2 159,0 минг киши – шаҳар жойларида (жами аҳоли сонининг 56,3 фоизи) ва 1 675,1 минг киши – қишлоқ жойларида (43,7 фоизи) истиқомат қилади.

Вилоят ҳудуди ва аҳоли зичлиги (2021 йил 1 апрель ҳолатига)

	<i>ташкил топган сана</i>	<i>ҳудуди, минг кв. км</i>	<i>доимий аҳоли сони, минг киши</i>	<i>1 кв. км га аҳоли зичлиги, киши</i>
Вилоят бўйича	15.01.1938	6,759	3 834,1	567,3
<i>шаҳарлар:</i>				
Фарғона	1877 й.	0,1003	294,8	2 939,2
Қўқон	X аср	0,037	257,1	6 948,6
Қувасой	14.06.1954 й.	0,264	95,4	361,4
Марғилон	X аср	0,041	239,5	5 841,5
<i>туманлар:</i>				
Олтиариқ	29.09.1926 й.	0,631	215,3	341,2
Қўштепа	16.04.1952 й.	0,368	194,3	528,0
Бағдод	31.12.1964 й.	0,333	219,7	659,8
Бувайда	26.12.1973 й.	0,279	231,9	831,2
Бешариқ	29.09.1926 й.	0,774	231,4	299,0
Қува	10.02.1939 й.	0,438	262,1	598,4
Учкўприк	29.09.1926 й.	0,275	232,8	846,5
Риштон	09.01.1967 й.	0,307	205,1	668,1
Сўх	27.02.1990 й.	0,221	79,5	359,7
Тошлоқ	12.04.1973 й.	0,243	206,0	847,7
Ўзбекистон	17.04.1963 й.	0,689	242,6	352,1
Фарғона	22.02.1964 й.	0,6117	217,1	354,9
Данғара	07.12.1970 й.	0,435	177,2	407,4
Фурқат	09.04.1992 й.	0,305	119,7	392,5
Ёзёвон	27.12.1980 й.	0,407	112,6	276,7

Фарғона вилоятининг маъмурий-худудий ташкил топиши 1938 йилнинг 15 январидан бошланади. Худуди 6,8 минг квадрат километр ташкил этади ёки мамлакатимиз худудининг 1,5 фоизига тенг. Вилоятимиз шимолдан Наманган вилояти, шарқдан Андижон вилояти, жануб томондан Қирғизистон Республикасининг Ўш ҳамда Баткен вилоятлари ва ғарбдан Тожикистон Республикасининг Хўжанд вилояти билан чегарадош. Вилоятнинг Сўх тумани ҳамда Фарғона туманининг Шоҳимардон ва Ёрдон, Риштон туманининг Чўнғара қишлоқлари вилоят, Республика худудидан ташқарида, Қирғизистон Республикаси худудидан жойлашган.

Вилоят маъмурий худудий бўлинишига кўра 4 та вилоят миқёсидаги шаҳар, 15 та туман, 5 та туманлар тасарруфидаги шаҳарлар, 197 та шаҳар типидидаги посёлкалар, 1 227 та аҳоли яшаш пунктлари ҳамда 1 041 та маҳалла фуқаролар йиғинларидан ташкил топиб, уларда 3 834,1 минг нафар аҳоли истикомат қилади. Вилоятнинг маъмурий маркази Фарғона шаҳри.

Вилоятнинг иқлими кескин континентал, қуруқ. Тоғ тизмалари Фарғона водийсига совуқ ҳавонинг кириб келишини тўсиб турганлиги боис, қишда об-ҳаво бир мунча мўътадил. Ёзи иссиқ, июлнинг ўртача ҳарорати 27,5°C, қиши нисбатан совуқ, январнинг ўртача ҳарорати -3°C. Вегетация даври 217 кун, йиллик ўртача ёғин миқдори 200-250 мм.ни ташкил этади.

Тупроқлари бўз, қўнғир, ўтлоқи, ботқоқ тупроқлар, қумтош, мергел чакиртошлардан иборат бўлиб, экин экилмайдиған текисликлар қисмида турли ўсимликлар, тоғ ён бағирларида писта, бодом ўсади. Ёввойи ҳайвонлар (бўри, тулки, қобон ва бошқалар) кам учрайди, судралувчилар, кемирувчилар, қушлар, сув ҳавзаларида балиқлар бор.

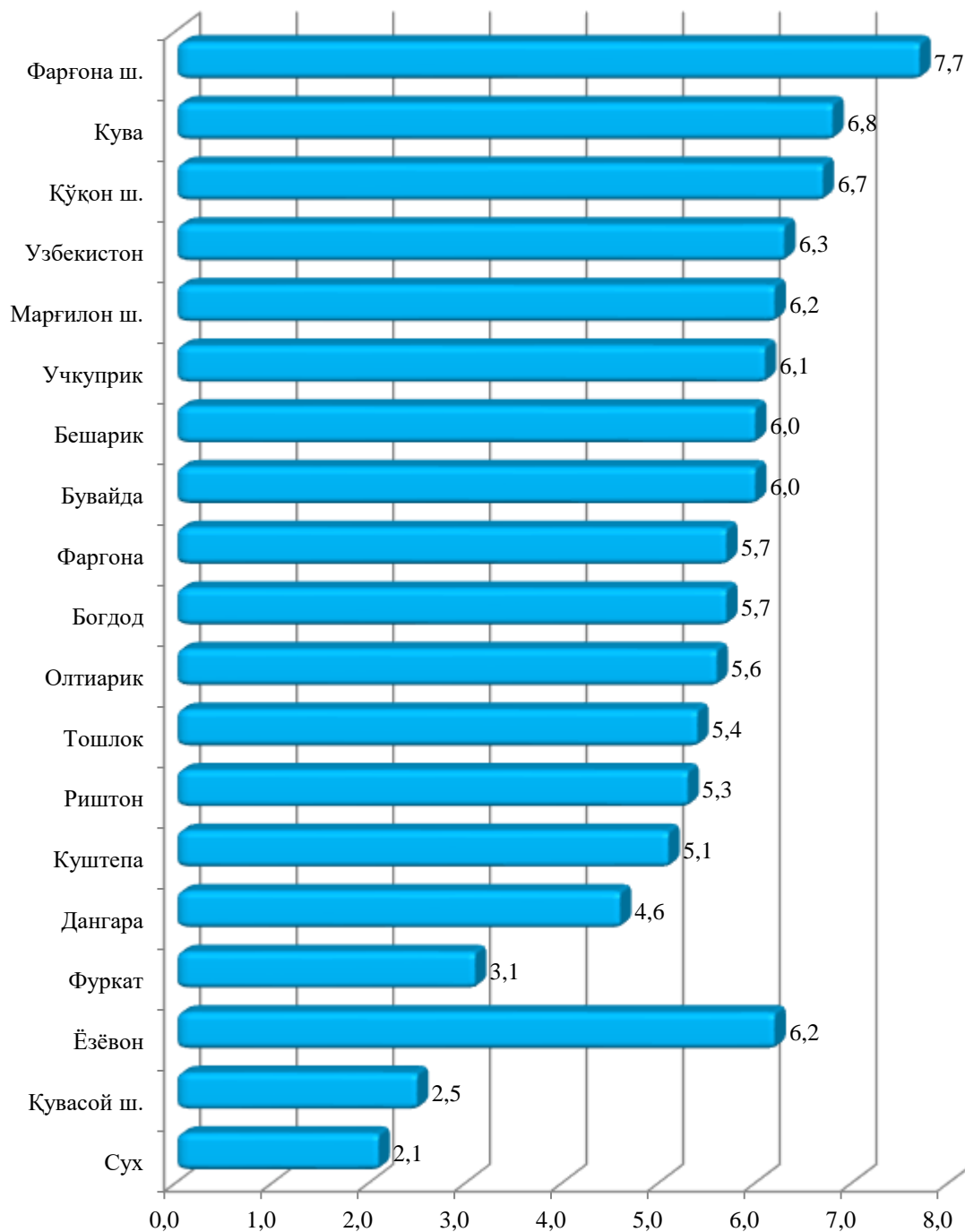
Географик жойлашуви, табиий, минерал хом-ашё ресурсларининг мавжудлиги вилоятда азотли ва фосфорли ўғитлар, нефть маҳсулотлари, оҳақтош, соғ тупроқлар (ғишт, черепица учун хом-ашё), мрамар, цемент хом-ашёси, шағал, енгил саноат, хусусан тўқимачилик ва озиқ-овқат маҳсулотлари, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш учун янада қулайдир. Вилоятда фойдали қазилмаларнинг 43 тури аниқланган бўлиб, улардан 21 таси ўзлаштирилмоқда.

Фарғона вилояти ҳудудлари
бўйича доимий аҳоли сони тўғрисида маълумот
(2021 йилнинг 1 апрель ҳолатига)

	Доимий аҳоли сони, минг киши			Доимий аҳоли сонининг ўсиш суръати, фоизда		
	жами	шу жумладан:		жами	шу жумладан:	
		шаҳар	қишлоқ		шаҳар	қишлоқ
Фарғона вилояти	3 834,1	2 159,0	1 675,1	101,8	56,3	43,7
<i>шаҳарлар:</i>						
Фарғона	294,8	294,7	-	101,7	100,0	-
Кўқон	257,1	257,1	-	101,3	100,0	-
Кувасой	95,4	53,7	41,7	102,0	56,3	43,7
Марғилон	239,5	239,5	-	101,5	100,0	-
<i>туманлар:</i>						
Олтиариқ	215,3	162,4	52,9	101,9	75,4	24,6
Кўштепа	194,3	75,7	118,7	102,3	38,9	61,1
Бағдод	219,7	113,2	106,5	102,1	51,5	48,5
Бувайда	231,9	110,1	121,8	101,9	47,5	52,5
Бешариқ	231,4	81,4	150,0	101,5	35,2	64,8
Кува	262,1	121,6	140,5	101,6	46,4	53,6
Учкўприк	232,8	42,3	190,5	101,9	18,2	81,8
Риштон	205,1	131,1	74,0	101,7	63,9	36,1
Сўх	79,5	50,4	29,0	102,1	63,4	36,6
Тошлоқ	206,0	47,4	158,6	102,0	23,0	77,0
Ўзбекистон	242,6	105,0	137,6	101,7	43,3	56,7
Фарғона	217,1	136,0	81,2	101,9	62,6	37,4
Данғара	177,2	41,3	135,9	102,1	23,3	76,7
Фурқат	119,7	28,2	91,5	101,8	23,6	76,4
Ёзёвон	112,6	67,9	44,7	102,0	60,3	39,7

Шаҳарлар ичида энг кўп аҳоли Фарғона шаҳрида 294,8 минг киши (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,7 фоизга ўсган) ва туманларда энг кўп аҳоли Қува туманида бўлиб, 262,1 минг кишини ташкил қилади (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,6 фоизга ўсган).

Ҳудудлар кесимида доимий аҳоли сонинг тақсимланиши
(2021 йил 1 апрель ҳолатига; вилоят жами аҳолисига нисбатан, % да)

**Январь–март ойларида вилоят бўйича аҳолининг
табiiй ҳаракати коэффициентлари**

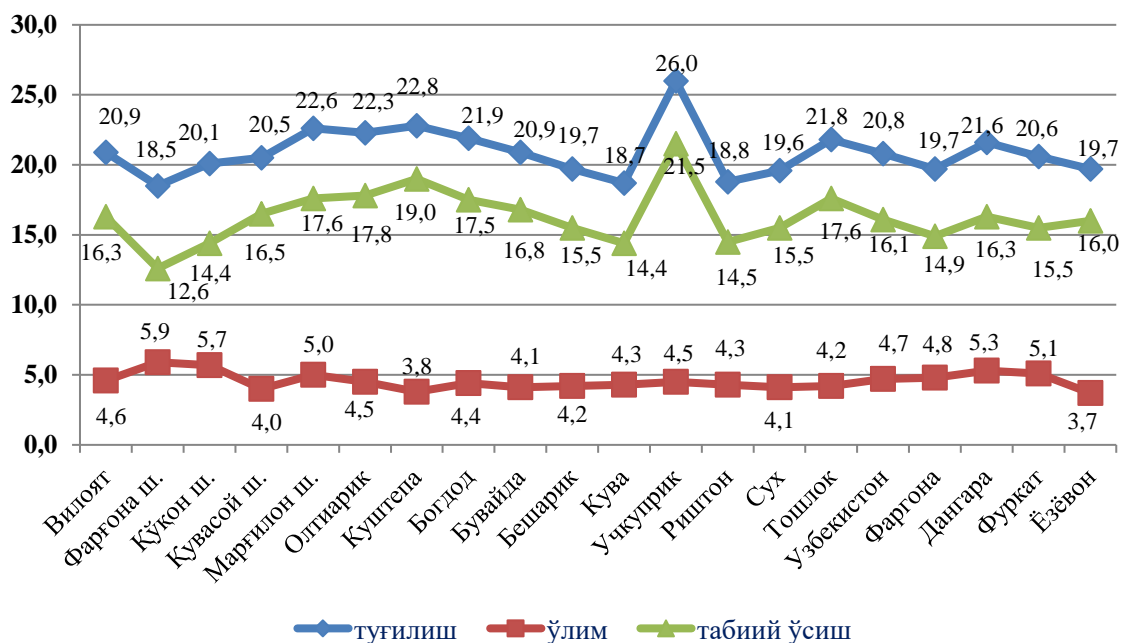
Кўрсаткичлар	минг киши		1000 аҳолига нисбатан	
	2020 йил	2021 йил	2020 йил	2021 йил
Туғилганлар	18,8	19,7	20,1	20,9
Ўлганлар	4,1	4,4	4,4	4,6
<i>шу жумладан бир ёшгача болалар</i>	0,2	0,1	8,0	5,9
Никоҳлар, <i>мингта</i>	4,9	5,9	5,2	6,3
Ажралишлар, <i>мингта</i>	0,8	1,0	0,9	1,1

Туғилиш даражаси. 2021 йилнинг январь–март ойлари туғилганлар сони 19,7 минг кишини ташкил этди ва 2020 йилнинг шу даврига (18,8 минг киши) нисбатан 0,9 минг кишига кўпайди, шунга мос равишда туғилиш коэффициенти 20,9 промиллени ташкил қилди.

Туғилиш даражасининг кўпайиши вилоятнинг Сух туманида 13,9 дан 19,6 промилле, Олтиарик туманида 19,2 дан 22,3 промилле, Учкуприк туманида 23,0 дан 26,0 промиллега, Қўштепа туманида 20,8 дан 22,8 промиллега, Кувасой шаҳрида 18,0 дан 20,5 промиллега кузатилди.

Аҳолининг табiiй ҳаракати коэффициенти

(2021 йилнинг январь–март ҳолатига (1 000 аҳолига нисбатан, промилле))

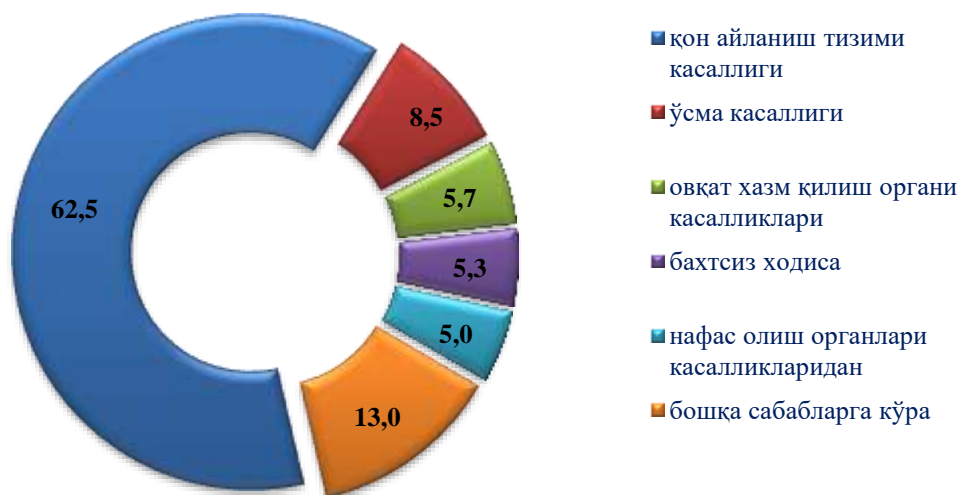

Ўлим даражаси. 2021 йилнинг январь-март ойларида ўлганлар сони 4369 кишини ташкил қилди ва 2020 йилнинг шу даврига (4 108 киши) нисбатан 261 кишига кўпайди. Мос равишда ўлим коэффициенти 4,6 промиллени ташкил қилди (2019 йил январь-март ойларида 4,4 промилле).

Ўлганлар сонининг камайиши вилоятимизнинг ҳар бир шаҳар ва туманида юз берган бўлиб, энг кўп камайиш Бешарик туманида 4,8 дан 4,2 промилле, Куштета туманида 4,3 дан 3,8 промиллега кузатилди, Фуркат туманида 5,6 дан 5,1 промилле, Язёвон туманида 4,2 дан 3,7 промилле, Тошлок туманида 4,4 дан 4,2 промилле.

Ўлганлар умумий сонининг 62,5 фоизи қон айланиш тизими касалликларидан, 8,5 фоизи ўсма касалликларидан, 5,7 фоизи овқат ҳазм қилиш органлари касалликларидан, 5,3 фоизи бахтсиз ходисадан, 5,0 фоизи нафас олиш органлари касалликларидан вафот этган.

Ўлганлар умумий сонининг таркибий тузилиши (2021 йилнинг 1-апрель ҳолатига, фоизда)

Дастлабки маълумотларга кўра, 2021 йилнинг январь-март ойларида бир ёшга тўлмаган 129 та болалар ўлими кузатилди. Гўдаклар ўлими коэффициенти 5,9 промиллени ташкил қилди (2020 йилнинг январь-март 8,0 промилле).

Бир ёшгача ўлган болалар умумий сонининг 45,7 фоизи перинатал даврда юзага келадиган ҳолатлардан, 17,8 фоизи туғма аномалиялардан, 21,7 фоизи нафас олиш органлари касалликларидан, 4,7 фоизи инфекция ва паразит касалликларидан ва 4,7 фоизи бахтсиз ходиса, захарланиш ва шикастланиш оқибатида вафот этган.

Никоҳлар ва ажралишлар. 2021 йилнинг январь-март ойлари шаҳар, туман ҳокимликларининг ФХДЁ бўлимларида 5902 та никоҳлар ва 1000 та ажралишлар рўйхатга олинди. Минг аҳолига нисбатан 6,3 та никоҳ (2020 йилнинг тегишли даврида 5,2 та) ва 1,1 та ажралишлар (2020 йилнинг тегишли даврида – 0,9) тўғри келади.

**Январь–март ойларида тузилган никоҳлар
ва никоҳдан ажралишлар сони**
(бирликда)

	Тузилган никоҳлар		Никоҳдан ажралишлар	
	2020й.	2021й.	2020й.	2021й.
Вилоят	4 859	5 902	797	1 000
<i>шаҳарлар:</i>				
Фарғона	329	433	139	149
Қўқон	326	415	91	119
Қувасой	81	127	16	25
Марғилон	154	246	51	54
<i>туманлар:</i>				
Олтиариқ	290	364	45	45
Қўштепа	121	214	53	49
Бағдод	294	398	48	51
Бувайда	282	332	31	48
Бешариқ	490	495	37	37
Қува	342	354	31	46
Учқўприқ	254	374	30	74
Риштон	304	336	40	33
Сўх	206	197	9	28
Тошлоқ	181	226	32	45
Ўзбекистон	341	402	47	61
Фарғона	304	390	42	44
Данғара	239	260	18	53
Фурқат	226	197	18	23
Ёзёвон	95	142	19	16

Миграция. Дастлабки маълумотларга кўра, 2021 йилнинг январь-март ойларида вилоятга кўчиб келганлар сони 3112 кишини, шу давр мобайнида кўчиб кетганлар сони эса 4328 кишини ташкил қилди. Миграция қолдиғи минус 1216 кишига (2020 йилнинг шу даврида – минус 697 киши) тенг бўлди. Энг катта минус қолдиқлар Ўзбекистон тумани (минус 222), Марғилон шаҳри (минус 391) ва Қуқон шаҳрида (минус 239) кузатилди.

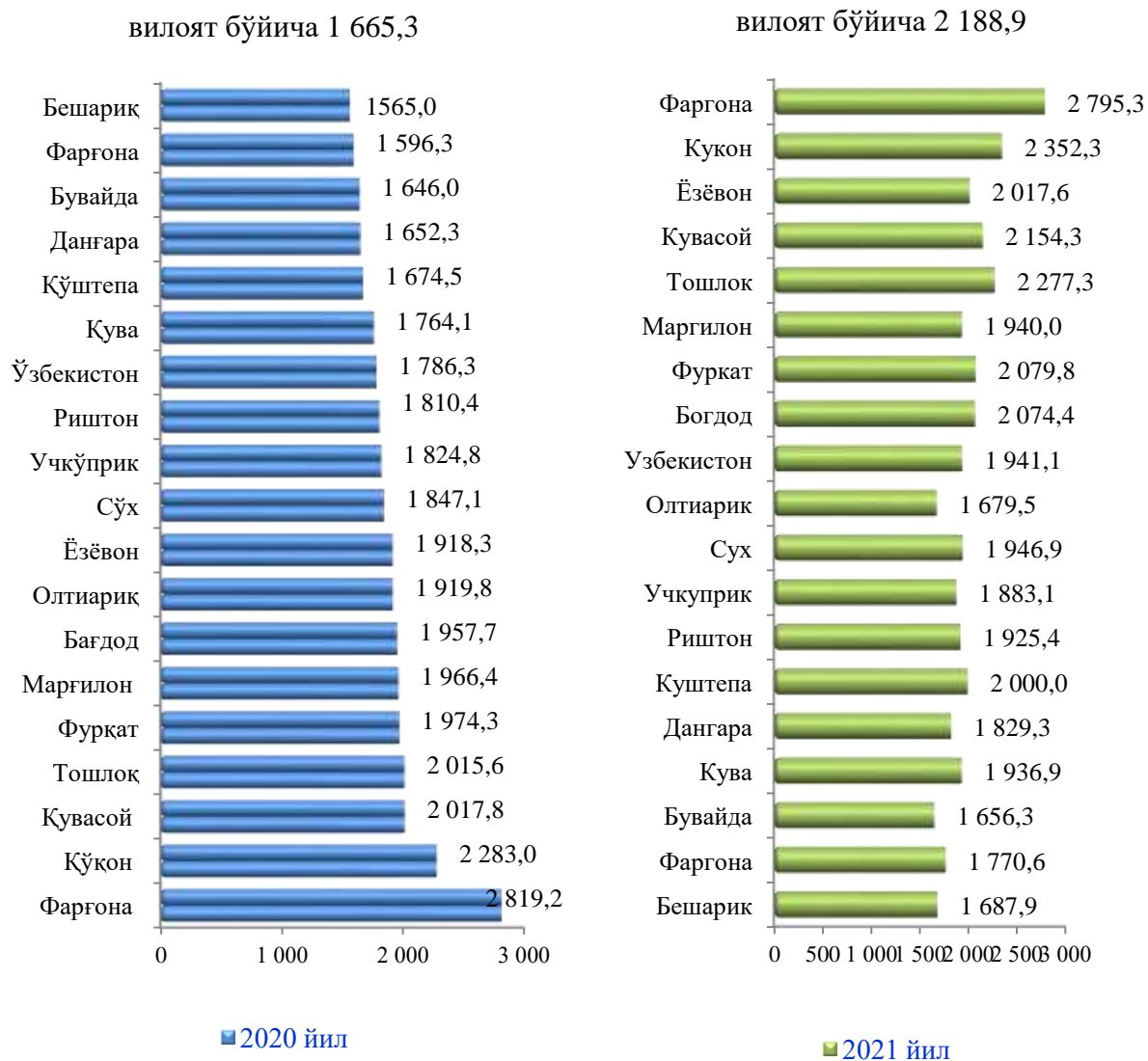
Январь–март ойларида аҳолининг миграция кўрсаткичлари
(киши)

	Келганлар		Кетганлар		Миграция сальдоси	
	2020й.	2021й.	2020й.	2021й.	2020й.	2021й.
Вилоят	2 752	3 112	3 449	4 328	-697	-1 216
<i>шаҳарлар</i>						
Фарғона	836	988	551	676	285	312
Қўқон	276	151	293	390	-17	-239
Қувасой	85	210	78	105	7	105
Марғилон	248	90	282	481	-34	-391
<i>туманлар</i>						
Олтиариқ	48	81	121	152	-73	-71
Қўштепа	123	226	197	181	-74	45
Бағдод	119	92	131	206	-12	-114
Бувайда	71	57	136	184	-65	-127
Бешариқ	53	88	146	243	-93	-155
Қува	83	58	174	242	-91	-184
Учкўприқ	49	92	153	202	-104	-110
Риштон	76	90	177	182	-101	-92
Сўх	4	37	24	21	-20	16
Тошлоқ	155	146	191	170	-36	-24
Ўзбекистон	70	11	204	233	-134	-222
Фарғона	220	273	215	249	5	24
Данғара	149	219	165	170	-16	49
Фурқат	57	134	147	146	-90	-12
Ёзёвон	30	69	64	95	-34	-26

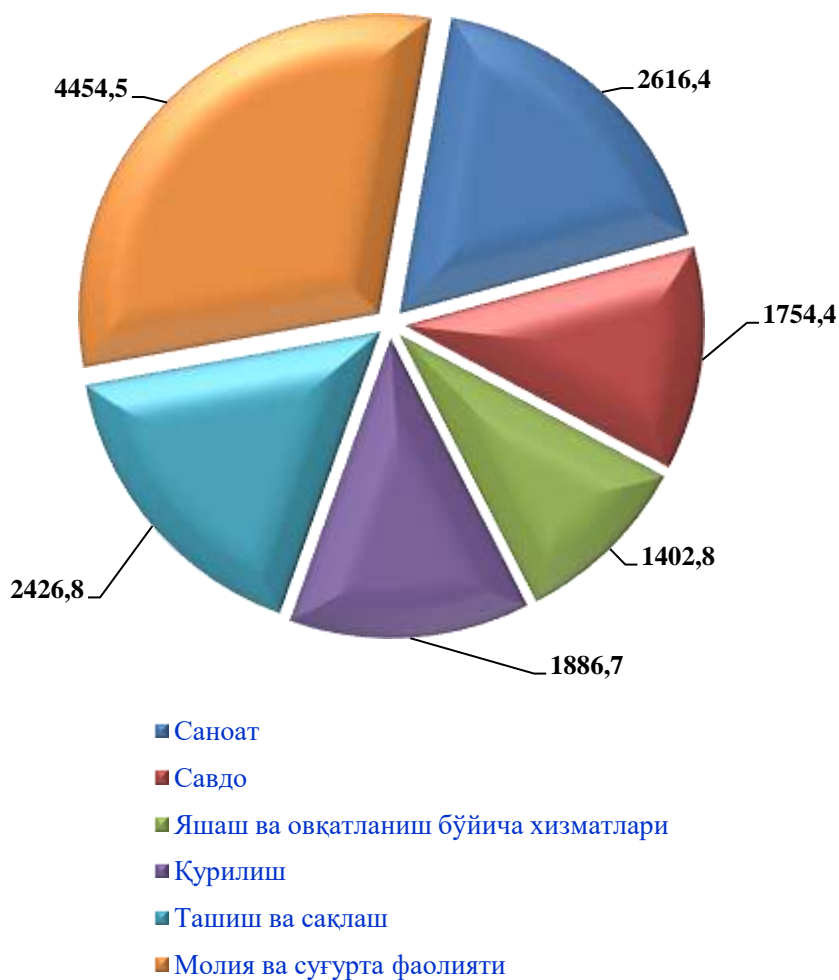
Дастлабки маълумотларга кўра, 2021 йилнинг январь–март ойларида ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи 2 188,9 минг сўмни ташкил қилди ва 2020 йилнинг шу даврига нисбатан 2,6 фоизга ошди. Энг юқори ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи Фарғона шаҳарда 2 795,3 минг сўмни, Қўқон шаҳарда 2352,3 минг сўмга тўғри келди.

**Январь-март ойлари давомида ўртача
номинал ҳисобланган иш ҳақи
(минг сўмда)**

**Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳаққининг
иқтисодий фаолият турлари бўйича тақсимланиши**
(2021 йил январь–март, қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик
субъектларисиз минг сўмда)

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳаққининг энг юқори миқдори молия ва суғурта фаолиятига тўғри келиб, 4 454,5 минг сўмни ташкил этди. Бу кўрсаткич қурилишда 1886,7 саноатда 2616,4 ва таълим соҳасида 2068,5 минг сўмдан иборат бўлди.

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи
(январ-март ойлари қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик субъектларисиз, минг.сўмда)

	2020й.	2021й.	Ўсиш суръати %
Вилоят	2 133,4	2 188,9	102,6
<i>шаҳарлар</i>			
Фарғона	2 819,2	2 795,3	99,2
Қўқон	2 283,0	2 352,3	103,0
Қувасой	2 017,8	2 154,3	106,8
Марғилон	1 966,4	1 940,0	98,7
<i>Туманлар</i>			
Олтиариқ	1 919,8	1 679,5	87,5
Қўштепа	1 674,5	2 000,0	119,4
Бағдод	1 957,7	2 074,4	106,0
Бувайда	1 646,0	1 656,3	100,6
Бешариқ	1 565,0	1 687,9	107,9
Қува	1 764,1	1 936,9	109,8
Учқўприқ	1 824,8	1 883,1	103,2
Риштон	1 810,4	1 925,4	106,4
Сўх	1 847,1	1 946,9	105,4
Тошлоқ	2 015,6	2 277,3	113,0
Ўзбекистон	1 786,3	1 941,1	108,7
Фарғона	1 596,3	1 770,6	110,9
Данғара	1 652,3	1 829,3	110,7
Фурқат	1 974,3	2 079,8	105,3
Ёзёвон	1 918,3	2 017,6	105,2